

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia de Cultura 12(2) 2020

ISSN 2083-7275

DOI 10.24917/20837275.12.2

RECENZJE, SPRAWOZDANIA, WYWIADY

Magdalena Błażejewska

Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

ORCID 0000-0001-9396-2759

Sprawozdanie z I Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Polska i Ukraina w obliczu radykalnych zmian społecznych. Diagnozy i znaki zapytania”, Kraków, 26–27 lutego 2020

Polska i Ukraina są krajami o złożonej i niełatwej historii. Bardzo często dzieje obu krajów przeplatały się i łączyły we wspólne wątki. Niewątpliwie obecnie – a może właśnie szczególnie teraz – oba kraje mają ze sobą wiele wspólnego. Mowa tu nie tylko o wspólnej historii i bardzo podobnej kulturze, ale również o przemianach społecznych, jakie zachodzą w obu krajach i na nie wpływają. Dziś można również zaobserwować ogromny napływ ludności ukraińskiej na tereny polskie, głównie ze względów politycznych i ekonomicznych. Według danych Urzędu do spraw Cudzoziemców w 2018 roku w Polsce przebywało 179 tysięcy Ukraińców z pozwoleniem na pobyt stały¹. A to tylko kropla w morzu, ponieważ z szacunków GUS-u wynika, że niemal drugie tyle obywateli Ukrainy przebywało w 2018 roku w Polsce na zasadzie pobytu czasowego². Należy również dodać, że są to tylko pobyty legalne. Powyższe dane obrazują, jak ważny zdaje się aktualnie dialog pomiędzy Polską i Ukrainą oraz wspólne rozważania o problemach społecznych, kulturowych i edukacyjnych, które dotyczą obu krajów.

Konferencja zorganizowana została przez Instytut Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Niżyński Państwowy Uniwersytet im. Mikołaja Gogola, Przykarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka, Czerniowiecki Uniwersytet Narodowy im. Jurija Fedkowycza i Lwowski Państwowy Uniwersytet Bezpieczeństwa Życia. Określona została jako konferencja międzynarodowa, gdyż poruszała tematykę styku kulturalno-społecznego dwóch krajów. Organizatorzy przewidują kolejne edycje konferencji. Referaty wygłaszane były w trzech językach: polskim, ukraińskim i angielskim.

Pierwszy dzień konferencji rozpoczął się sesją plenarną wprowadzającą w tematykę obrad. Dotyczyła ona rozwoju społeczno-politycznego Polski i Ukrainy na przełomie ostatnich 40–50 lat, uwzględniając zmiany transformacyjne, kulturowe i społeczne. Rozpatrywane były też problemy i zagrożenia wynikające z przemian społecznych i politycznych. Ważnym stało się również nakreślenie problemów

¹ Dane z <https://udsc.gov.pl/statystyki/raporty-okresowe/raport-roczny-legalizacja-pobytu/2018-2/> (dostęp: 10.04.2020).

² Dane z <http://gus.org/> (dostęp: 10.04.2020).

związanych z migracją obywateli Ukrainy na ogromną skalę, takie jak na przykład braki kadrowe w zakładach pracy czy przyspieszenie procesu starzenia się społeczeństwa.

Po sesji plenarnej odbyły się obrady w czterech panelach tematycznych. Pierwszy panel – „Emigracja ze wschodu – szanse i wyzwania” – pogłębiał zagadnienie napływu do Polski ludności z terenów Ukrainy. Referenci wskazywali problemy związane z tematem, ale również starali się rozważyć kwestię w kontekście przemian społecznych w Polsce, na które ta emigracja ma wpływ, oraz przemian społecznych na Ukrainie, które w dużym stopniu są konsekwencją migracji.

Panel drugi – „Młode pokolenia a transformacja” – dotyczył sytuacji uczniów i studentów, ich podejścia do aktualnych przemian, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji osób uczących się i studiujących w innym kraju. Przedstawione zostały badania przeprowadzane w takich ośrodkach akademickich jak Warszawa, Kraków, Wrocław, Lwów czy Kijów.

Panele trzeci i czwarty – „Europa w cieniu wojny hybrydowej” oraz „Stare problemy, nowe wyzwania” – obejmowały tematycznie współpracę polsko-ukraińską związaną z ekonomią, ośrodkami religijnymi i oświatowymi. Referenci przedstawili rozważania na temat wspólnie wypracowywanych rozwiązań w takich dziedzinach jak bezpieczeństwo energetyczne, patriotyzm, działania militarne i obronne. Całość dyskusji była osadzona na bazie aktualnej sytuacji w Donbasie oraz jej konsekwencji dla sytuacji polityczno-społecznej na Ukrainie i w Polsce.

Kolejna sekcja obrad konferencyjnych przebiegała w trzech panelach dyskusyjnych: „Wyzwania instytucjonalne Ukrainy”, „Polsko-ukraińska współpraca transgraniczna” oraz „Historia polsko-ukraińska, pole konfliktu czy źródło porozumienia”. Podczas wystąpień poruszane były tematy związane z demokracją, kontaktami społecznymi między Polską a Ukrainą w latach 1980–2015, postrzeganie problemów politycznych i gospodarczych przez pryzmat wspólnej historii oraz określenie różnic między postrzeganiem ról społecznych i zawodowych w obu krajach.

Podsumowaniem pierwszego dnia konferencji była zamykająca sesja plenarna, podczas której można było wysłuchać referatów na temat samorządności oraz jednostek samorządów terytorialnych na terenie Polski i Ukrainy. Po obradach uczestnicy udali się na uroczystą kolację, aby uczcić pierwszą edycję konferencji.

Drugi dzień spotkania rozpoczął się od obrad w dwóch panelach tematycznych. Pierwszy z nich poruszał temat „Migracje i ich socjokulturowe aspekty”. Podczas panelu referenci omawiali zagadnienia związane z relacjami polsko-ukraińskimi w kontekście diaspor, uczestnictwa Ukraińców w życiu polskiej społeczności, wraz z uczestnictwem młodzieży ukraińskiej w różnych sub- i kontrkulturach polskich, funkcjonowaniem migrantów wschodnich na polskiej wsi oraz przemianami społecznymi związanymi z imigracją i emigracją.

Na szczególną uwagę zasługuje drugi, glottodydaktyczny panel – „Nauczanie języka polskiego jako obcego”. Podczas wystąpień podnoszone były następujące zagadnienia: kwestie prawno-administracyjne związane z nauką Ukraińców w polskich szkołach, dostosowanie systemu szkolnego do nauczania imigrantów z Ukrainy, problemy i wyzwania edukacji szkolnej w związku z kształceniem ukraińskich dzieci i młodzieży, problemy i wyzwania edukacji wyższej w związku z kształceniem

studentów z Ukrainy, specyficzne potrzeby i problemy w zakresie nauki polszczyzny u uczących się z Ukrainy, profilaktyka błędów językowych u uczących się polszczyzny Ukraińców, szok kulturowy, kształcenie kulturowe, pokonywanie barier społecznych, kulturowych i komunikacyjnych u Ukraińców w Polsce, metody i techniki wpływające na efektywność nauczania Ukraińców języka polskiego i polskiej kultury. Poruszony został również problem nauczania języka ogólnoakademickiego oraz języka specjalistycznego z zakresu nauk społecznych, z ukierunkowaniem na kandydatów do polskich uniwersytetów.

Uwieńczeniem konferencji było jej podsumowanie i uroczyste zamknięcie podczas końcowej sesji plenarnej. Spotkanie było doskonałą okazją do pochylenia się nad wypracowaniem nowych rozwiązań oraz kierunków współpracy polsko-ukraińskiej w obszarze ekonomii, polityki społecznej oraz systemu nauczania. Pozwoliło również na przepracowanie pewnego rodzaju różnic kulturowych i wyciągnięcie wniosków ze wspólnej historii.

Organizatorzy zapowiadają kolejną edycję konferencji. Jest również przewidziana publikacja pokonferencyjna w formie monografii oraz artykułów w *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Sociologica* i *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Politologica*.

Magdalena Błażejewska – mgr filologii rosyjskiej, doktorantka w Instytucie Filologii Polskiej, kierunek językoznawstwo. Zainteresowania naukowe – nauczanie osób rosyjskojęzycznych języka polskiego jako obcego, polskiego języka ogólnoakademickiego oraz polskiego języka specjalistycznego z zakresu nauk społecznych.